

Szótörténet – szólástörténet 2013/2014 I. félév

Tematika:

Szent nap-e az ünnep? – Főbb ünnepeink nevének eredete

Az időszámítással kapcsolatos szókincsünk kialakulása (a hónapok és napok nevének elnevezései).

Korhelyek, izgágák és léhűtők... – emberi tulajdonságok megnevezéseinek forrása

Helmecky, ki a szókat elmetszi... – a nyelvújítás szóalkotási technikái és vadhajtásai

Arszlán és oroszlán, draszté és trágya... – kettős szóátvételek és a valódi szóhasadás

Csehül van, tótágast áll, cigánykodik... – etnosztereotip nyelvi klisék nyelvünkben

Tudja a dürgést és dugába dől – Unikális komponensek szólásainkban

Kutya-macska barátság és majomszeretet – állatnevekkel alakult szólások és közmondások

Irodalom:

Bárczi Géza 1958: *A magyar szókincs eredete*. Budapest, Tankönyvkiadó, 64–79; 83–95

Csefkó Gyula: *Szállóigék, szólásmódok. Tanulmányok szóláskészletünk köréből*. Budapest, 1930.

Erdődi József: *Időszámításunk*. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai. 151. szám Bp. 1977.

Fábián Pál 1984: *Nyelvművelésünk évszázadai*. Budapest, Akadémiai. 55–66.

Forgács Tamás: „Állati” szólások és közmondások. *A felfuvalkodott békától a szomszéd tehenéig*. Budapest, Akadémiai Kiadó 2005. 417 pp.

Forgács Tamás: *Cigány, zsidó meg a pap, hogy megcsaljon, azon kap...* – avagy: Hogyan születik és működik a nyelvi sztereotípiák. Néprajz és Nyelvtudomány XXXIX. 87-105.

Forgács Tamás: Unikális komponensek frazeológiai egységekben. In: Büky László – Forgács Tamás (szerk.): *A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei III*. Magyar és finnugor jelentéstörténet. Szeged 2003. 23-37.

Az alábbi könyvekből bizonyos fejezetek:

Fajcsék Magda – Szende Aladár: *Miről vallanak a magyar szavak*. Budapest 1966.

Hadrovics László: *Magyar frazeológia. Történeti áttekintés*, Budapest 1995.

Kertész Manó: *Szókásmondások. Nyelvünk művelődéstörténeti emlékei*. Budapest, 1922.

O. Nagy Gábor: *Mi fán terem? Magyar szólásmondások eredete*. 3. bővített kiadás. Budapest, 1979.

Szilágyi Ferenc: *A magyar szó regénye*. Budapest, 1958.

A kurzus teljesítésének feltételei:

írásbeli dolgozat

2013. szeptember 4.

Forgács Tamás